

Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi Catalhoyuk International Journal of Tourism and Social Research

*Kültür Turizmi Kapsamında Adramytteion Antik Kenti'nin
Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir GZFT Analizi

*A SWOT Analysis on Determining the Potential of the
Adramytteion Ancient City in the Scope of Cultural Tourism

**Seznur AVAN
Oğuzhan DÜLGAROĞLU

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/cutsad>

Atıf / Citation

Avan S., & Dülğaroğlu, O., (2024). Kültür Turizmi Kapsamında Adramytteion Antik Kenti'nin Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir GZFT Analizi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (CUTSAD)*, 13, 25-42. [10.58455/cutsad.1561080](https://doi.org/10.58455/cutsad.1561080)

Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, akademisyenlere, araştırmacılara, doktora öğrencilerine ve alanındaki diğer profesyonellere kapsamlı bir dizi benzersiz çevrimiçi dergi gönderme hizmeti sunan uluslararası bilimsel, yüksek kaliteli açık erişimli, hakemli bir akademik dergidir. Bu dergi, orijinal araştırma makalelerini, teori temelli ampirik makaleleri, derleme makalelerini, vaka çalışmalarını, konferans raporlarını, kitap incelemelerini ve ilgili raporları yılda iki kez (Haziran ve Aralık) çevrimiçi olarak yayınlamaktadır.

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) olarak lisanslıdır. Dergide yayınlanan çalışmalarının hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Catalhoyuk International Journal of Tourism and Social Research is an international scientific, high-quality open access, peer-reviewed academic journal that offers a comprehensive range of unique online journal submission services to academics, researchers, doctoral students and other professionals in the field. This journal publishes original research articles, theory-based empirical articles, review articles, case studies, conference reports, book reviews and related reports online twice a year (June and December).

Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0. The legal responsibility of the studies published in the journal belongs to the authors.

***Bu çalışma, 13-15 Eylül 2024 tarihleri arasında düzenlenen IBAS-CON kongresinde özet olarak sunulan "Adramytteion Antik Kenti'nin Kültür Turizmi Kapsamında Swot Analizi" çalışmasının geliştirilmesiyle gerçekleştirilmiştir. / *This study was carried out with the development of the study "Swot Analysis of the Ancient City of Adramytteion within the Scope of Cultural Tourism", which was presented as an abstract at the IBAS-CON congress held between 13-15 September 2024.**

*Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konaklama İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir, Türkiye /

**Corresponding Author, Graduate Student, Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Department of Hospitality Management, Balıkesir, Türkiye. ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8393-5174>, E-mail: seznuravan72@gmail.com

Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir, Türkiye / Assoc. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of Tourism Management, Balıkesir, Türkiye. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1992-0531>, E-mail: oguzhan@balikesir.edu.tr

Kültür Turizmi Kapsamında Adramytteion Antik Kenti'nin Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir GZFT Analizi

Seznur AVAN & Oğuzhan DÜLGAROĞLU

Makale Bilgisi

Derleme Makale

Geliş: 04.10.2024

Kabul: 14.12.2024

Yayın: 31.12.2024

DOI: [10.58455/cutsad.1561080](https://doi.org/10.58455/cutsad.1561080)

Aralık, 2024

Sayı: 13

Sayfalar: 25-42

Anahtar Kelimeler:

Kültürel Miras, Kültür Turizmi, Adramytteion Antik Kenti, GZFT Analizi.

Özet

Antik kentler destinasyonlar için önemli turistik ürünlerdir. Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde yer alan Adramytteion Antik Kenti de bu turistik ürünlerden biri olarak ele alınabilir. Araştırmada Adramytteion Antik Kenti, kültür turizmi çerçevesinde incelenmiştir. Bu araştırmada, Adramytteion Antik Kenti'nin bölgenin kültür turizmine stratejik katkıları ve etkileri incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan gözlem tekniği kullanılmıştır. Gerçekleştirilen gözlemler neticesinde Adramytteion Antik Kenti'nin turizm potansiyeline yönelik SWOT analizi yapılmıştır. Analiz sırasında, antik kentte gözlemlenen tabelalar ve antik kente ilişkin literatür taramasından alınan bilgiler de göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmada Adramytteion Antik Kenti ve çevresi incelenmiş ve analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde öne çıkan bulgularda, antik kentin bölgenin turizm potansiyeline katkı sağlaması açısından "çevre düzenlemesinin daha özenli ve dikkat çekici olması gerektiği ve antik kenti öne çıkaracak tabela sayısının artırılması gerektiği" tespit edilmiştir. Araştırma, 17-21 Temmuz 2024 tarihleri arasında yazarlar tarafından antik kentte çekilen fotoğraflarla desteklenmiştir. Antik kent çevresi incelendiğinde çeşitli arkeolojik bulgular ve mimari kalıntılar tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda bölgenin tanıtımının yapılabilmesi, destinasyonun pazarlanabilmesi açısından yatırımlar yapılması ve antik kente giden yolun çevresinin düzenlenmesi için turizm paydaşlarına yönelik birçok öneri geliştirilmiştir.

Article Information

Review Article

Submitted: 04.10.2024

Accepted: 14.12.2024

Published: 31.12.2024

DOI: [10.58455/cutsad.1561080](https://doi.org/10.58455/cutsad.1561080)

December, 2024

No: 13

Pages: 25-42

Keywords:

Cultural Heritage, Culture Tourism, Adramytteion Ancient City, SWOT Analysis

Abstract

Ancient cities are important tourist products for destinations. The ancient City of Adramytteion, located in the Burhaniye district of Balıkesir, could also be considered as one of these tourist products. In this study, the ancient city of Adramytteion is examined within the framework of cultural tourism. Observation technique, one of the qualitative research methods, has been used in the research. SWOT analysis has been conducted for the tourism potential of the Ancient City of Adramytteion as a result of the observations carried out. The signboards in the ancient city and the information obtained from the literature review about ancient city have been also taken into consideration during the analysis. In the findings obtained from the research, the ancient city of have been examined and analysed. In the findings of the analyses, it has been determined that "the landscaping should be more careful and remarkable and the number of signboards that will highlight the ancient city should be increased" in order for the ancient city to contribute to the tourism potential of the region. The research has been supported by photographs taken by the authors in the ancient city between July 17-21, 2024. When the environment of the ancient city was examined, various archaeological findings and architectural remains were identified. In line with the findings obtained in the research, many suggestions have been developed for tourism stakeholders in order to promote the region, make investments in terms of marketing the destination, and arrange the environment of the road leading to the ancient city.

Giriş

Tarihin derinliklerinden günümüze ulaşan kalıntılarıyla Anadolu'nun geçmişine dair önemli ipuçları sunan antik kentler, zamana meydan okuyan etkileyici bir arkeolojik alanlar olarak dikkat çekmesi ile bölgenin ve ülkenin kültürel mirasına önemli değerler katmaktadır. Kültürel miras, insanların giderek daha fazla ilgisini çekerken, kültürel miras turizmi destinasyonların gelişimini hızlandıran önemli bir faktördür. Bu tür turizm; tarihi binalar, anıtlar, sanat eserleri, arşivler, kültürel gelenekler ve doğal manzaralar gibi çeşitli unsurları kapsayan çekicilikler sunabilmektedir. Kültürel miras turizmi, bu unsurları ziyaret ederek tarih, sanat ve kültürle etkileşim kurma fırsatı sağlar (Çelik Uğuz & Beyhan, 2023). Adramytteion Antik Kenti, birçok arkeolojik kalıntı ve eserin yapılan kazılar sayesinde gün yüzüne çıkarılmış olması nedeniyle tarih, kültür ve sanat ile etkileşim kurma açısından önemli bir konumda bulunmaktadır. Adramittion, eski dönemlerde "Adramytteion" veya "Adramyttium" adlarıyla bilinen, Edremit Körfezi kıyısında konumlanan geçmişte birçok medeniyete ev sahipliği yapmış antik bir şehirdir. Bu şehir, doğuda Madra Dağları ve kuzeyde Kaz Dağları ile çevrilmiş olup, Havran Çayı (Euenos) ve Karınca Çayı (Olloios) arasında yer alır (Vikipedi, 2024). Günümüzde Adramytteion Antik Kenti'nin birçok bölgede kazı çalışmaları devam etmektedir.

Bu çalışmada, Adramytteion Antik Kenti'nin turizm açısından sahip olduğu potansiyel incelenmiştir. Çalışmanın ana hedefi, kültürel mirasın doğayla birleşiminden dolayı Adramytteion'un turizm potansiyelini belirlemektir. Ayrıca, M.Ö. 4. yüzyıla kadar uzanan tarihsel geçmişiyle antik tarih alanında yapılan çalışmaların önemine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, SWOT analizi kullanılarak Adramytteion Antik Kenti'nin bölgeye katkıları vurgulanmıştır. Alanyazında Adramytteion Antik Kenti'nin turizm potansiyelini ele alan az sayıda araştırma yer almaktadır. Bu çalışmalardan Ulusoy Yıldırım, Kılıç ve Avcıkurt (2020) Antandros Antik Kenti üzerine yaptıkları çalışmada, bölgenin tarihî ve kültürel zenginliklerinin turizm potansiyelini yükseltebileceği vurgulanmıştır. Yazarlar ayrıca, doğal kaynakların ve tarihi yapıların korunmasına yönelik bir gereklilik ve yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşlarının iş birliğinin önemi üzerinde durmuşlardır. Temiz, Sağlık, Kelkit, vd. (2019) araştırmalarında ise benzer bir şekilde zengin tarihî ve kültürel mirasın turizm potansiyelini artırabileceği, ancak bu mirasın korunması için gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmiştir. Yine Eser, Dalgin ve Çeken'in (2010) çalışmasındaki bulgularında da benzer şekilde antik kentlerin kültürel mirasını korumak amacıyla etkili denetim ve bakım çalışmalarının gerekliliği ifade edilmiştir. Bu çalışmalar, Adramytteion Antik Kenti'nin sahip olduğu güçlü yönler ve karşılaştığı zorluklar açısından önemli benzerlikler göstermektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın da alanyazına katkıda bulunarak, Adramytteion'un turizm potansiyelini daha kapsamlı bir halde ele alacağı tahmin edilmektedir.

1.Kavramsal Çerçeve

1.1. Kültür Turizmi

Dünya Turizm Birliği'ne göre kültür turizmi, ziyaretçinin temel motivasyonunun bir turizm destinasyonundaki somut ve somut olmayan kültürel cazibeleri/ürünleri öğrenmek, keşfetmek, deneyimlemek ve tüketmek olduğu bir turizm faaliyeti türü olarak tanımlanmaktadır (UNWTO, 2024). Sosyo-kültürel değerlerin ve doğal çevrenin korunması ile sürdürülebilirliğinin sağlanmasında en etkili araç turizmdir, çünkü turizm, bu değerlerin tanıtımı ve korunması için hem ekonomik hem de toplumsal bir teşvik sağlar (Yıldırım-Saçılık & Toptaş, 2017). Bahçe (2015) kültür turizmini, "*bir bölgede yaşayan bir insan grubuna özgü somut ve soyut özelliklerinin, ziyaretçinin ilgi ve amacına göre gerçek ortamında deneyimlenmesi için yapılan seyahat*" olarak nitelendirmektedir. Kültür turizmi, 20. yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkmıştır. Türkiye'de bu yeni turizm türünün kabulü ise hem geç kalmış hem de algısal engellerle karşılaşmıştır. Başlangıçta kitle turizmi içindeki kültürel değerlerle gelişen bu süreç, zamanla yeni ve özel pazarlarla genişlemiştir. Boş zaman, artan gelir ve tatil memnuniyeti gibi etkenlerin etkisiyle, geleneksel deniz, güneş ve kum turizminden farklı olarak kültür turizmi ön plana çıkmıştır.

Tur operatörleri bu yeni alan üzerine odaklanmış ve Türkiye'nin kültürel zenginlikleri turizmde kendine yer bulmuştur. Ancak, Türkiye'de kültür turizmi, Avrupa'daki kadar etkili olamamış ve İstanbul gibi kültürel merkezlere rağmen, turist sayısı ve konaklama açısından daha sınırlı bir başarı göstermiştir (Alaeddinoğlu & Yıldız, 2011). Kültür turizmi, ülkemizdeki kitlesel turizme alternatif olarak sunulabilir ve turizmin sürdürülebilirliğini sağlamada, ayrıca turizm sezonunu yıl boyunca yaymada önemli bir rol oynayabilir. Bu bağlamda turistleri çekmek için gereken üç temel faktörü şöyle sıralayabiliriz: yerel kültürel kimlik, yüksek kaliteli konaklama olanakları ve etkili ulaşım altyapısı ile fiziksel çevrenin kalitesi. Bu faktörler arasındaki farklar, her birinin destinasyonun çekiciliği üzerindeki etkisinin derecesini belirlemektedir (Honggang, 2003).

1.2. Turizm ve Destinasyon

Başlangıçta zorunluluklarla başlayan ve sadece elitlerin yararlandığı bir lüks faaliyet olan turizm, zamanla bir ihtiyaç haline gelmiştir. Sanayi Devrimi ve teknolojik gelişmeler, turizmin ilerlemesini desteklemiş ve 1950'lerden itibaren dünya ekonomisinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Turizm, sosyo-kültürel ve ekonomik etkilerini artırarak büyük bir endüstri haline gelirken, bilim dünyasındaki algısı da değişmiştir (Sarı-Çallı, 2015). Cambridge Dictionary (2024) turizm kavramını, "*turistlere ulaşım, konaklama yerleri veya eğlence gibi hizmetler sağlama işi*" olarak nitelemektedir. Chang & Katrichis (2016) çalışmasında turizm kavramını, "*insanların bir yerden başka bir yere hareketi ve her zamanki yerlerinden uzaktaki yerlerde geçici süre ile kalmaları*" olarak bu perspektifte önemli bir sosyal olay kapsamında değerlendirmektedir. Bahar & Kozak (2012) destinasyonu, "*aynı kültür, iklim ve doğa koşullarına sahip, doğal ve kültürel zenginlikleri olan, müşterilere sunulabilecek oraya özgü aktiviteler geliştirmiş, konaklama, beslenme, ulaşım ve iletişim gibi olanaklara sahip, kamusal hizmetlerin sunulduğu turist çekim merkezlerinden oluşan belli bir marka ve imajı bulunan bir coğrafik alan*" olarak ifade etmektedir. Turizm ve destinasyon kavramlarını tanımladıktan sonra, turizm destinasyonunun tanımına geçecek olursak bu terim, turistleri çeken ve onlara hitap eden her türlü alanı ifade eder. Bu alanlar büyük veya küçük olabilir ve doğal güzellikler, tarihi yerler ya da kültürel olarak önemli yerleşkeleri içerebilir. Destinasyonlar, buldukları bölgelerde turizm geliri sağlayarak ekonomik katkıda bulunur (Dülğaroğlu vd., 2019). Ayrıca, turistler tarafından ziyaret edilen bu coğrafi bölgeler, turizm faaliyetlerine yüksek derecede bağımlıdır ve bu faaliyetlerden doğrudan etkilenir (Dülğaroğlu, 2022; Sentrum, 2024). Başka bir çalışmada turizm destinasyonu, bir ülkenin genelinden küçük fakat ülke içindeki birçok şehirden büyük olan ve zihinlerde belirli bir imaja sahip markalaşmış ulusal bir bölge olarak tanımlanır. Bu tür bir alan, önemli turistik cazibe merkezlerine, festivaller, karnavallar gibi çeşitli etkinliklere ev sahipliği yapar. Ayrıca, bölge içinde etkili bir ulaşım ağına, gelişim potansiyeline, dahili ulaşım ağını destekleyen bölgesel ve ulusal ulaşım imkanlarına ve turistik tesislerin gelişimi için yeterli coğrafi alana sahip olmalıdır (Hosany vd., 2006; Dülğaroğlu vd., 2020).

1.3. Araştırma Alanı: Adramytteion Antik Kenti

Adramytteion Antik Kenti, Türkiye'nin Balıkesir ilinin Burhaniye ilçesinde, Ören Mahallesi'nde bulunan tarihi bir Misya kentidir. Kent, Edremit Körfezi'nin güney kıyısında, doğuda Madra Dağları ve kuzeyde Kaz Dağları'nın arasında, Havran Çayı ve Karınca Çayı'nın arasına yerleşmiştir. Bu stratejik konum, kenti tarih boyunca birçok medeniyetin ilgisini çekmiş ve kentin tarihi önemini artırmıştır (Başlık & Akbulut, 2020). Günümüzde turistik bir belde olan Ören, bu antik kentin kalıntıları üzerine inşa edilmiştir (Güner vd., 2012). Adramytteion, Lydia Kralı Alyattes'in oğlu olan Adramys tarafından kurulmuş ve bu adın ismi kente verilmiştir (Umar, 1993). Kelime anlamı açısından, "Adramys'in yeri" veya "Adramys'in kenti" anlamına gelmektedir (Beksaç & Beksaç, 2005). Antik kaynaklarda Adramytteion, hem bir şehir hem de Gargara'dan (Küçükkuşu) Pyrrha'ya (Gömeç çevresindeki Karaburun) kadar uzanan bir bölge olarak tanımlanır (Kavrul, 2006). Adramytteion, deniz ticareti ile gelişmiş ve iki limanı olduğu bilinen bir antik kenttir. Bu limanlardan biri günümüzde sığ sularda ve

kumlar altında kalmıştır. Antik limanın M.Ö. 4. yüzyıldan itibaren aktif olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır (Ören-Adramytteion Derneği, 2024). Sarihan (2020), Kalkolitik, Helen, Roma ve Bizans dönemlerine ait kültürel izleri barındıran Adramytteion Antik Kenti hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “*Alandaki ilk bilimsel çalışmalar, 1997 yılında yüzey araştırması olarak başlamış, ilk bilimsel kazılar ise 2001-2003 yıllarında Prof. Dr. Engin Beksaç başkanlığında gerçekleştirilmiştir. 2004-2007 yılları arasında ise Yrd. Doç. Dr. Tülin Çoruhlu başkanlığında bilimsel kazılar devam etmiştir. 2007 yılından 2012 yılına kadar ise bilimsel kazılara ara verilmiştir*”. 2012 yılından günümüze kadar, arkeolojik kazı çalışmaları Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) Arkeoloji Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Murat Özgen'in bilimsel koordinasyonunda yürütülmektedir. Bu süreçte, Adramytteion Kazı ve Onarım Çalışmaları başlatılmıştır. Adramytteion Kazı ve Onarım Çalışmaları 2012 yılından ve Adramytteion Kenti Egemenlik Alanı Yüzey Araştırmaları 2015 yılından itibaren T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı izniyle devam etmektedir. Kenti kurtarma kazıları, onarma çalışmalarında, lojistik ve birçok konuda destekleyen kurum ve kuruluşlar kentin korunması ve araştırılması için önemli bir iş birliği yürütmektedir. Bu destekçiler arasında, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, Burhaniye Belediyesi, Ayvalık Belediyesi, Ören-Adramytteion Derneği ve Burhaniye Ticaret Odası yer almaktadır (Adramytteion Araştırmaları, 2024). Ören Meydan'da yer alan Bizans Dönemi depo mekanları, A Bölgesi alanında, yapıların temel kotunun altında, mimariden bağımsız olarak Roma ve az sayıda Hellenistik seramik parçaları bulunmuştur. Bu durum, MS 12. yüzyılda burada yapılan değişikliklerin, önceki kültür katlarının kısmen temizlenip tahrip edildiğini desteklemektedir. Ayrıca, Ören genelinde, 70'ten fazla test sondajında yapılan gözlemler, kentin büyük kısmının özellikle MS 12.-13. yüzyıllarda yoğun iskân faaliyetlerine sahne olduğunu ortaya koymuştur. Bu da eski kültür tabakalarının bazı yerlerde tahrip edildiğini ve yapı malzemelerinin yeniden kullanıldığını göstermektedir (Özgen, 2021). Bölgeye yakın bir konumda olan Apollon Tapınağı'na ait bazı yapı kalıntıları da çalışmalar sonucunda gün yüzüne çıkarılmıştır (Vikipedi, 2024). Ören Meydan'da yer alan kalıntılardan farklı olarak birden fazla alanda kente ait yerleşim bölgelerinde eser veya yapılara ait kalıntılar bulunmuştur. Bergaz Tepe'deki sondaj çalışmaları, tabakalaşmanın Geç Antik Çağ'dan Prehistorik Çağ'a kadar uzandığını göstermiştir. Ayrıca, Bergaz Tepe'nin güneydoğusundaki Ören yükseltisinin kuzey yamaçlarının, Adramytteion'un Roma döneminde konut olarak tercih edilen bir bölge olduğunu ortaya çıkarılmıştır. (Özgen, 2021). Yapılan çalışmalar sonucunda 10. YY. a ait bir kilise temeli bulunmuştur (Dedebali, 2007). Ayrıca Kent, prehistorik dönemden itibaren 8 bin yıllık tarihi boyunca birçok kalıntı barındırmaktadır. Orta çağ dönemine ait şehir surları, zeytin ve zeytinyağıyla ilgili buluntular, çeşitli çanak-çömlek türleri, ana tanrıçalara ait pişmiş toprak figürinler, sikkeler, antik limanın duvarları, su kemerleri, taş ve mermer mimari öğeler, mozaik panolar ve fresklerle dolu bir kültürel mirasa sahiptir. Bu zengin miras, kentin tarih boyunca birçok farklı medeniyete ev sahipliği yaptığını ve her dönemin izlerini taşıdığını gösteriyor (Özgen, 2014). M.Ö. 4. yüzyıldan itibaren Adramytteion, kendi lejantıyla paralar bastığı ve bir şehir meclisine sahip olduğu için özerk bir şehir devleti olarak varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Geleneksel yönetim kurumları, erken dönemlerden itibaren kent kültürünün yerleştiğini doğrular (Burhaniye Belediyesi, 2024). Adramytteion Antik Kenti, Lidyalılar'ın ardından Pers, Makedonya, Roma, Bizans, Karesioğulları ve Osmanlı dönemlerinde egemenlik altına alınmıştır. Şu anda ilçe merkezi olarak bilinen bölge ise, Madra Dağı'nın suyunu buraya taşıyan Roma dönemine ait su kemerlerine atıfta bulunarak “Kemer veya Kemer Edremiti” olarak isimlendirilmiştir (Öden, 1999).

2. Yöntem

Araştırmada elde edilen bulgular, Balıkesir'in Burhaniye ilçesine bağlı Ören Mahallesi'nde yer alan Adramytteion Antik Kenti ve çevresindeki alanlarda yapılan inceleme ve analizleri içermektedir. Bu çalışma kapsamında, Adramytteion Antik Kenti, 17.07.2024 ile 21.07.2024 tarihleri arasında yazarlar tarafından çekilen fotoğraflarla desteklenmiştir. Araştırmada, nitel yöntemlerden biri olan gözlem

tekniki kullanılmıştır. Bu yöntemle, Adramytteion Antik Kenti'nin turizm potansiyelini değerlendirmek amacıyla bir durum analizi yapılmıştır. Antik kente yönelik analizler sırasında, kentteki tabelalar ve literatür taramasından elde edilen bilgiler de değerlendirilmiştir. Bilimsel araştırma yöntemlerinden gözlem metodu, nitel araştırmalarda veri toplamak için en sık başvurulan yöntemlerden biridir. Gözlem en önemli avantajı, araştırmacıya veriye doğrudan erişim sağlamasıdır. Bu yöntem, herhangi bir ortamda ya da kurumda ortaya çıkan davranışları detaylı bir şekilde tanımlamak için kullanılır. Gözlem, araştırmacının uygun gördüğü her türlü sosyal veya kurumsal ortamda veri toplama aracı olarak uygulanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Nitel gözlem ise, herhangi bir ölçüm aracı kullanmadan yalnızca duyar yoluyla gerçekleştirilen bir gözlemdir (Merriam, 2015: 205). Durum analizi diğer adıyla SWOT analizi, örgütlerin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmak, fırsatları ve tehditleri değerlendirmek için kullanılan temel yöntemlerden biridir ve örgütün mevcut durumunu anlamayı sağlar (Özan vd., 2015).

3. Bulgular

Yapılan gözlemler sonucunda Adramytteion Antik Kenti'nin Ören Merkez'de yer alan Bizans Dönemi depo mekanları, A Bölgesi alanında, yapıların temel kotunun altında, mimariden bağımsız olarak Roma ve az sayıda Hellenistik seramik parçaları bulunmuştur. Ayrıca tarihi ve mimari açıdan öne çıkaran birçok eser, seramik parçaları, yapı kalıntıları, yazıtlar ve çeşitli diğer öğelere rastlanılmakla beraber bu öğeler Pegasus heykeli arkasındaki alanda sergilenmektedir. Apollon Tapınağı ise, Ören meydanından kumsala inen merdivenlerin sol tarafında tahrip edilmemiş ve yeri değiştirilmemiş bir halde yer alan, erken Roma sütun kaidesi ve alt parçası yer alır. Tarihi kalıntıların alanına ilişkin görseller Görsel 1'de verilmiştir.

Görsel 1. Kalıntıların bulunduğu alan (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Kalıntılara ilişkin görseller Görsel 2'de verilmiştir.

Görsel 2. Kalıntılar (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Kalıntılara ilişkin akşam fotoğraflanan görseller Görsel 3’te verilmiştir.

Görsel 3. Kalıntılara ilişkin akşam fotoğraflanan görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir). Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı çevresi Görsel 4’te verilmiştir.

Görsel 4. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı çevresi (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı çevresine ilişkin akşam fotoğraflanan görseller Görsel 5’te verilmiştir.

Görsel 5. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekânlar, A Bölgesi Alanı çevresine ilişkin akşam fotoğraflanan görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekânlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin görseller Görsel 6'da verilmiştir.

Görsel 6. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekânlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekânlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin görseller Görsel 7'de verilmiştir.

Görsel 7. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin akşam fotoğraflanan görseller Görsel 8'de verilmiştir.

Görsel 8. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin akşam fotoğraflanan görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin tabelalara ait görseller Görsel 9'da verilmiştir.

Görsel 9. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ilişkin tabelalara ait görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'nın yakınında konumlanmış yapı kalıntılarına ilişkin görseller Görsel 10'da verilmiştir.

Görsel 10. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'nın yakınında konumlanmış yapı kalıntılarına ilişkin görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'nın yakınında konumlanmış yapı kalıntılarına ilişkin gündüz ve akşam fotoğraflanan görseller Görsel 11'de verilmiştir.

Görsel 11. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'nın yakınında konumlanmış yapı kalıntılarına ilişkin gündüz ve akşam fotoğraflanan görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'nın yakınında konumlanmış Apollon Tapınağı'na ait yapı kalıntılarına ilişkin görseller Görsel 12'de verilmiştir.

Görsel 12. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'nın yakınında konumlanmış Apollon Tapınağı'na ait yapı kalıntılarının ilişkin görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ve yakınında konumlanmış yapı kalıntılarının ziyaret etmek için kullanılan güzergahlara ilişkin görseller Görsel 13'te verilmiştir.

Görsel 13. Bizans Dönemi Ticari (depo) mekanlar, A Bölgesi Alanı'na ve yakınında konumlanmış yapı kalıntılarının ziyaret etmek için kullanılan güzergahlara ilişkin görseller (Araştırmacılar tarafından çekilmiştir).

Adramytteion Antik Kenti'nin turistik potansiyeli üzerine yapılan gözlemler sonucunda bir durum (GZFT) analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sonucunda, antik kentin güçlü ve zayıf yönleri ile karşılaştığı fırsatlar ve tehditler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. *Adramytteion Antik Kenti'nin Turistik Potansiyeli Kapsamında GZFT Analizi*

Güçlü Yönleri	Zayıf Yönleri
<p>- Merkezi bir konumda olması.</p> <p>- Bizans dönemi ticari alanları bölgenin tarihî ve kültürel önemini artırır.</p> <p>-Apollon Tapınağı'nın kalıntıları, antik dönemdeki dini yaşantıyı anlamak için kısıtlı da olsa bilgiler sunar.</p> <p>-Geçmişten bugüne birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.</p> <p>-Çanakkale-İzmir çevre yolundan antik kente giden yol üzerinde arazinin engebeli bir yola sahip olmaması.</p> <p>-Antik liman şehri olarak bilinmesi ve limanın antik kente yakın bir konumda halen varlığını koruması.</p> <p>-Apollon Tapınağı, bölgenin tarihî ve kültürel değerini vurgular.</p> <p>-İyi korunmuş kalıntılar ve buluntular, bilimsel araştırmalar ve tarihi yeniden yapılandırma için değerli kaynaklar sağlar.</p> <p>- “Ören Plajı’na, Edremit Körfezi’ne ve mitolojide yer edinmiş İda (Kaz) Dağı” manzarasına sahip olması.</p> <p>-Apollon Tapınak kalıntıları, ziyaretçilere tarihî anlamlandırmak için önemli bir perspektif sunar.</p> <p>- Ören Mahallesi’nde konumlanan antik kente ait tarihi alanlar, bölgenin turistik cazibesini artırarak ekonomik fayda sağlar.</p> <p>- Antik kent, akademik araştırmalar ve kazı çalışmalarına olanak tanır. Tarih, arkeoloji, sanat tarihi ve mimarlık öğrencileri ve profesyonelleri için eğitim ve çalışma alanı sunar.</p> <p>- Antik ticaret yolu üzerinde yer alması.</p> <p>- Apollon Tapınağı kalıntıları, mimari tasarımı hakkında bilgiler sunar.</p> <p>- Potansiyel kültürel etkinlikler ve festivaller, bölgenin uluslararası alanda tanınmasını ve ziyaretçi akışını artırmaktadır.</p> <p>- Strabon ve Herodot gibi antik tarihçilerin eserlerinde Adramytteion’dan bahsedilmesi.</p> <p>- Bilinen Adramytteion’lular arasında; Atianas, Ksenokles ve III. Theodosius vardır.</p> <p>-Kendi lejantıyla sikkesini darp ettiği ve kent meclisine sahip olduğu bilinmekte.</p>	<p>- Antik kentte yer alan kalıntıların korunması ve bakımının yapılması, kaynak ve finansman gerektirir.</p> <p>- Arkeolojik alanların bazı bölümleri, ulaşım eksiklikleri nedeniyle ziyaretçilere kapalı olması.</p> <p>- Alana erişim ve altyapı eksiklikleri ziyaretçi sayısını sınırlayabilir.</p> <p>- Potansiyel kültürel etkinlikler ve festivaller, bölgenin uluslararası alanda tanınmasını ve ziyaretçi akışını arttırsa da antik kentin varlığını öne çıkarmak için konumlandırmalar doğru yapılmamaktadır.</p> <p>-Bilgi ve proje panolarının eskimiş ve zarar görmüş olması.</p> <p>-Antik kent içinde ufak çaplı plastik vb. atıkların bulunması.</p> <p>-Ziyaretçi altyapısının (yürüyüş yolları, bilgi panelleri, mitolojik görseller) yetersiz olması, ziyaretçi deneyimini olumsuz etkilemektedir.</p> <p>- Ulaşım eksiklikleri ve yön tabelalarının yetersiz olması, ziyaretçi akışını ve bölgenin tanınırlığını sınırlamaktadır.</p> <p>- Yetersiz bakım ve koruma ziyaretçi deneyimini etkilemektedir.</p> <p>-Yeterli bütçe olmadan, restorasyon ve koruma projeleri yeterince etkili olmaması.</p> <p>- Antik kentten çıkan değerli buluntuların nerede ziyarete açıldığı ve nelerin buluşuna dair yeterli bir açıklama panosu yapılmamış olması, ziyaretçilerin tarihî ve kültürel bağlamı anlamalarını zorlaştırabilmektedir.</p> <p>-Yatırım eksikliği, bilimsel araştırma, tanıtım, pazarlama ve kültürel etkinlikleri sınırlamaktadır.</p> <p>- Yetersiz bilgi/görsel panelleri ve sesli (mobil uygulamada) / canlı rehberlik hizmetlerinin olmaması, ziyaretçilerin tarihî ve kültürel bağlamı anlamalarını zorlaştırabilmektedir.</p> <p>-Kalıntıların büyük bir kısmına ulaşamamış olması.</p> <p>-Ören Plajı'nın kentten daha ön planda olması.</p>

<p>- Yargı (<i>conventus</i>) merkezlerinden biri olarak ünlenmiş bir kent.</p> <p>-Kilise, hamam, tapınak ve birçok kalıntının günümüze kadar ulaştığı bir antik kent.</p>	
<p style="text-align: center;">Fırsatlar</p>	<p style="text-align: center;">Tehditler</p>
<p>- Turist çekme potansiyeli yüksek olan bu alanlar, bölgeye gelen ziyaretçi sayısını artırabilir.</p> <p>- Kültürel miras turizmi, yerel ekonomiyi destekleyebilir.</p> <p>- Arkeolojik buluntular, akademik araştırmalar ve eğitim fırsatları yaratmaktadır.</p> <p>- Üniversiteler ve araştırma kurumları ile iş birliği yapılabilir.</p> <p>- Altyapı geliştirme ve restorasyon projeleri hem yapıları koruyabilir hem de ziyaretçi deneyimini iyileştirebilir.</p> <p>- Ticari alanlar, yeniden yapılandırılarak kültürel etkinlikler ve sergiler için kullanılabilir.</p> <p>- Kültürel miras turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir.</p> <p>-İki çay arasında verimli topraklar üzerinde ve antik çağın önemli merkezleri arasında ticaret yolu üzerinde kurulmuş olması.</p> <p>-Günümüzde kazılar devam ettiği için gelişime açık olması.</p> <p>-Uluslararası arkeolojik projeler ve kültürel miras fonları, restorasyon ve koruma çalışmalarına destek sağlayabilecek potansiyele sahip olması.</p> <p>-Antik Yunan Mitoloji 'sinde yer alan tanrı ve tanrıçaların antik kent ile ilişkili olması.</p> <p>-Ücretsiz ziyaret edilebilen bir antik kent olması.</p> <p>- Seminerler, sergiler ve kültürel etkinlikler düzenlenerek antik kente hem yerel halkın hem de turistlerin ilgisi çekilmektedir.</p> <p>- Akdeniz ikliminin sağladığı ılıman hava koşullarıyla bölge, daha cazip bir destinasyon haline gelmektedir.</p>	<p>- Deprem, sel veya diğer doğal afetler, yapıları zarar görebilir ve restorasyon maliyetlerini artırabilmektedir.</p> <p>- İklim değişikliği, yapılar üzerindeki aşınmayı hızlandırabilmektedir.</p> <p>- Kaçak kazılar, tarihi kalıntılara zarar verebilmesi ve kültürel mirası tehdit etme.</p> <p>- Restorasyon ve bakım için gerekli finansmanın sağlanamaması, yapıların kötüleşmesine yol açması.</p> <p>- Yetersiz bütçe, koruma ve geliştirme çalışmalarını engelleyebilmesi.</p> <p>-Antandros Antik Kenti'nin varlığı olması.</p> <p>-Pergamon Antik Kenti'nin varlığı olması.</p> <p>Assos Antik Kenti'nin varlığı olması.</p> <p>-Apollon Smintheion tapınağının varlığı olması.</p> <p>-Troya Antik Kenti'nin varlığı olması.</p> <p>- Marka değeri açısından diğer antik kentlerin gerisinde kalması.</p>

Bu araştırmada yapılan gözlemler sonucunda Adramytteion Antik Kenti'nin turizm potansiyeli bakımından güçlü yönleri arasında merkezi konumu, iyi korunmuş kalıntıları ve tarihi önemi öne çıkmaktadır. Antik kentin geçmişte birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması, bölgenin tarihî ve kültürel mirasını yansıtan kalıntıları ziyaretçilere zengin bir deneyim sunmaktadır. Ayrıca kent, akademik araştırmalar ve kültürel etkinlikler için önemli bir kaynak sağlamaktadır. Ancak, antik kentteki bazı kalıntıların korunması ve bakımının yetersiz olması, ulaşım eksiklikleri ve altyapı sorunları

ziyaretçi deneyimini olumsuz etkilemektedir. Bu tür eksiklikler, bölgenin potansiyelinden tam olarak faydalanılmasını engellemektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Günümüzde gerçekleştirilen kazı çalışmaları ve yapılan araştırmalar, Adramytteion Antik Kenti'nin tarihi ve kültürel önemini ortaya koymaktadır. Kentin, geçmişteki stratejik konumu, özellikle gün yüzüne çıkartılan kalıntılar ve antik limanın varlığı, bölgenin ticaret, yönetim ve dini hayat açısından kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Antik kentin geçmişten bugüne birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması, bölgenin tarihî ve kültürel zenginliğini artırmaktadır. Ancak, mevcut kalıntıların korunması, restorasyon ve bakım çalışmaları açısından çeşitli zorluklar bulunmaktadır. Adramytteion'un turistik potansiyelini artıran bir diğer önemli faktör ise, kentin Çanakkale-İzmir yolunun yakınında yer almasıdır. Bu konum, bölgenin ziyaretçilere daha kolay ulaşılabilir olmasını sağlamaktadır. Ayrıca, Bizans dönemi ile diğer dönemlere ait kalıntıları ve antik limanın varlığı, ziyaretçilere tarihî bir perspektif sunmakta ve bölgenin uluslararası alanda tanınmasına katkı sağlamaktadır. Ancak, mevcut zayıf yönler arasında altyapı eksiklikleri, çevre düzenlemesinin yetersiz kalması ve bakım sorunları dikkat çekmektedir. Ziyaretçi deneyimini olumsuz etkileyen bu eksiklikler, kentin potansiyelini sınırlayabilmektedir.

Analiz sonuçlarına göre, Adramytteion Antik Kenti'nin sahip olduğu fırsatlar hem akademik hem de turistik açıdan önemli katkılar sağlayabilir. Kültürel miras turizmi ve arkeolojik araştırmalar, bölgeye olan ilgiyi artırabilir ve yerel ekonomiye katkıda bulunabilir. Ayrıca, üniversiteler ve araştırma kurumları ile yapılacak iş birliği, kentin tarihî ve kültürel değerlerini daha geniş bir kitleye ulaştırabilir. Ancak, Adramytteion Antik Kenti çeşitli tehditlerle de karşı karşıyadır. Doğal afetler ve iklim değişikliği, yapıların korunmasını zorlaştırabilir. Ayrıca, diğer önemli antik kentlerle olan rekabet, Adramytteion'un marka değerini etkileyebilir ve yatırım eksiklikleri, koruma ile geliştirme çalışmalarını engelleyebilir. Sonuç olarak; Adramytteion Antik Kenti'nin turistik potansiyelini maksimize etmek için güçlü yönlerin öne çıkarılması, zayıf yönlerin iyileştirilmesi ve fırsatların etkin bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Altyapı geliştirme, restorasyon projeleri ve ulusal/uluslararası tanıtım ile pazarlama, kentin tarihi ve kültürel önemini daha geniş bir kitleye ulaştırarak bölgenin turistik cazibesini artırabilir.

Adramytteion Antik Kenti, kültürel miras turizmi ve arkeolojik araştırmalarla yerel ekonomiye katkı sağlayabilirken, doğal afetler ve rekabet gibi tehditlerle başa çıkmak için güçlü yönlerini öne çıkarmalı, zayıf yönlerini iyileştirmeli ve fırsatlarını etkin bir şekilde değerlendirmelidir. Literatürde bu konuda yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde Adramytteion Antik Kenti'nde; “antik kentlerin tarihî ile kültürel önemini vurgulamakta ve kültürel miras turizminin yerel ekonomiyi destekleyebileceğini öne çıkarmaktadır. Ayrıca, kalıntıların korunması ve bakımının yapılması için finansman gerekliliği önem taşımaktadır. Yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliği, her iki bölgede de gelişimi destekleyecek bir unsur olarak öne çıkmaktadır.” bulguları tespit edilmiştir. Ulusoy Yıldırım, Kılıç ve Avcıkurt (2020) Antandros Antik Kenti üzerine yaptıkları çalışmadaki bulgularla benzerlik taşıdığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla her iki çalışmada da birçok benzer bulgular yer aldığı söylenebilir. Bu çalışmada tespit edilen bulgular “bölgenin tarihî ve kültürel zenginlikleri öne çıkmakta, bu unsurların turizm potansiyelini artırabileceği vurgulanmaktadır. Ayrıca, doğal kaynakların ve tarihi yapıların korunması gerektiği, ekolojik dengenin sağlanması için dikkatli olunması gerektiği belirtilmektedir. Yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının yetersizliği halk katılımının eksikliği olarak karşımıza çıkmakta ve bu durum, bölgenin gelişimini olumsuz etkileyen ortak bir sorun teşkil etmektedir.” olarak ifade edilebilmektedir. Temiz, Sağlık, Sağlık, Kelkit, vd. (2019) çalışmasında da benzer bir şekilde bulgularında değinmiştir. Bu sebeple her iki çalışmada da benzer bulguların yer aldığı söylenebilir. Bu çalışmada, “zengin tarihî ve kültürel mirasın turizm potansiyelini artırabileceğini vurgularken, doğal ve

kültürel değerlerin korunmasına yönelik bir ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, yeterli tanıtım ve pazarlama bütçesinin eksikliği, yerel halkın ve ziyaretçilerin bilgilendirilmesi konusundaki zorlukları öne çıkarmaktadır. Bunun yanı sıra, turist tahribatının önlenmesi için etkili denetim ve bakım çalışmalarının gerekliliği üzerinde durulmaktadır.” bulguları tespit edilmiştir. Eser, Dalgin ve Çeken (2010) çalışmasında da benzer bir halde tırnak içinde yer alan bulguları tespit etmiştir. Dolayısıyla antik kentler farklı konumlarda yer alsalar bile bulgular incelendiğinde birçok konuda benzerlikler bulunduğu söylenebilir.

Adramytteion Antik Kenti'nin zayıf noktaları ve destinasyona yönelik potansiyel tehditlerin aşılabilmesi için şu önerilerde bulunulabilir:

- Finansman ve Kaynak Sağlama: Kalıntıların korunması ve bakımının yapılması için yeterli bütçe ayrılabilir. Ulusal ve uluslararası fonlar araştırılmalı ve başvurular yapılabilir.
- Altyapı Geliştirme: Arkeolojik alanlara erişimi kolaylaştıracak yol ve yön tabelaları güncellenmeli. Yürüyüş yolları ve ziyaretçi altyapısı iyileştirilebilir.
- Mobil Uygulama: Ziyaretçilere sesli rehberlik ve bilgi panelleri sağlayan bir mobil uygulama geliştirilebilir. Ayrıca, ziyaretçi deneyimini iyileştirmek için uygulama üzerinden geri bildirim toplanabilir.
- Dijital Panolar: Bilgi ve proje panoları yenilenmeli, açıklayıcı ve ilgi çekici bilgiler sunan dijital ekranlar kullanılabilir.
- Temizlik Yönetimi: Plastik ve diğer atıkları temizlemek için düzenli temizlik yapılmalıdır.
- Eğitim için AR ve VR: Öğrenciler ve araştırmacılar için AR tabanlı eğitim materyalleri ve VR ortamları oluşturulması için devlet ve özel sektör iş birliği ile destek verilmeli, bütçe oluşturulmalıdır.
- Restorasyon Projeleri: Restorasyon projeleri için yeterli bütçe sağlanmalıdır.
- Akademik İş Birlikleri: Üniversiteler ve araştırma kurumları ile iş birliği yapılmalı. Arkeolojik buluntular ve akademik araştırmalar için ortak projeler geliştirilmelidir.
- Sosyal Medya ve Online Tanıtım: Dijital pazarlama stratejileri kullanarak Adramytteion Antik Kenti sosyal medya ile online platformlarda tanıtılmalıdır ve pazarlanmalıdır. Sanal turlar ve dijital sergiler düzenlenmelidir. Tüm bunlar yerel yönetim, özel sektör veya Kültür ve Turizm Bakanlığı desteği ile gerçekleştirilebilir.
- E-Ticaret: Online platformlarda antik kente dair hatıra eşyaları ve eğitim materyalleri satışı yapılmalıdır. Yerel halka bu konuda bilgi/egitim ve imkân sunulabilir.
- Dijital Ekranlar: Dokunmatik ekranlar ve paneller kullanarak, ziyaretçilere sanat eserleri ve tarihi nesnelere hakkında bilgi verebilir ve etkileşimli deneyimler sunulabilir.
- Sanat ve Tarih Oyunları: Eğitim oyunları ve bulmacalar ile ziyaretçilerin deneyimini daha eğlenceli ve öğretici hale getirilebilir.
- Dilde Seçenekler: Çok dilli bilgi ve rehberlik sistemleri sunarak, uluslararası ziyaretçilere daha iyi hizmet verilebilir.

Bu öneriler, Adramytteion Antik Kenti'nin zayıf noktalarını gidermeye ve potansiyel tehditlerle başa çıkmaya yönelik kapsamlı bir strateji sunar. Önerilen tüm stratejiler uygulandığında, Adramytteion Antik Kenti ve çevresindeki destinasyonların gelişimi üzerinde olumlu etkiler gözlemlenebilir.

Bilgi Notu

Destek Bilgisi: Bu çalışmanın hazırlanması süresince herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynî ya da nakdî bir yardım/destek alınmamıştır.

Etik Onayı: Makalede ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde **Catalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisinin** hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma, TR Dizin etik kurul izni gerektiren çalışma grubunda yer almamaktadır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Çalışma iki yazarın katkısı ile hazırlanmıştır. Katkı oranları: 1. Yazar = %50, 2. Yazar= %50.

Kaynakça

- Adramytteion Araştırmaları (2024, 27 Temmuz). Adramytteion araştırmaları. 27 Temmuz 2024 tarihinde Adramytteion: <https://adramytteion.org/> adresinden alındı.
- Alaeddinoğlu, F., & Yıldız, M. Z. (2011). Türkiye’de kültür turizmi ve algılanışı. 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*. Ankara, Türkiye.
- Bahar, O., & Kozak, M. (2005). *Küreselleşme sürecinde uluslararası turizm ve rekabet edebilirlik*. Detay Yayıncılık.
- Bahçe, A. S. (2015). Kırsal gelişimde kültür (mirası) turizm modeli. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 1-12.
- Başlık, S., & Akbulut, M. R. (2020). Adramytteion Antik Kenti bütüncül koruma planı. *Planlama*, 30(2), 221-241.
- Beksaç, E., & Beksaç, Ş. N. (2005). *Tarihin ışığında Burhaniye*. Balıkesir Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Burhaniye Belediyesi (2024, 27 Temmuz). Burhaniye tarihçesi. 1 Ağustos 2024 tarihinde Burhaniye Belediyesi: https://burhaniye.bel.tr/Burhaniye/Burhaniye_Tarihcesi.aspx adresinden alındı.
- Cambridge Dictionary (2024, 26 Temmuz). Tourism. 26 Temmuz 2025 tarihinde Cambridge: <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6z%C3%BCk/ingilizce/tourism/> adresinden alındı.
- Chang, W. J., & Katrichis, J. M. (2016). A literature review of tourism management (1990–2013): A content analysis perspective. *Current Issues in Tourism*, 19(8), 791-823.
- Çelik-Uğuz, S., & Beyhan, B. (2023). Kültürel miras turizmi eşliğinde manzaralar: Adramytteion Antik Kenti ve çevresi. *USF M3 Publishing*, 3, 1-9.
- Dedebali, Z. (2007). *Balıkesir ili burhaniye ilçesi ören mevkiindeki arkeolojik kalıntıların jeofizik yöntemlerle tespiti*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dülgeroğlu, O., Aydemir, B., & Avcıkurt, C. (2019). Turizm sektöründe destinasyon pazarlaması üzerine bir yaklaşım önerisi. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 3(3), 400-410.

- Dülğaroğlu, O., Mercan, Ş. O., Barboroz, M., & Avcıkurt, C. (2020). Turistlerin sağlıklı beslenme ve diyet danışmanlığı hizmeti alma motivasyonu ile gerçekleştirdikleri turizm hareketlerinde çekici ve itici faktörler: Sosyal medya destekli bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 17(2), 342-357.
- Dülğaroğlu, O. (2022). Bir kültürel miras değeri olan Göbeklitepe Ören Yeri'nin marka kişiliği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 381-391.
- Eser, S., Dalgin, T., & Çeken, H. (2010). Sürdürülebilir kültür turizmi: Efes örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(2), 27-34.
- Güner, C., Türksoy, V. A. Atamtürk, D., & Duyar, İ. (2012). Adramytteion (Örentepe, Balıkesir) erken Bizans dönemi insan iskeletlerinin kimyasal analizi. *İnsanbilim Dergisi*. 1(2), 81-93.
- Honggang, X. (2003), Managing side effects of cultural tourism development-the case of Zhouzhuang. *Systems Analysis Modelling Simulation*, 43(2), 175-188.
- Hosany, S., Ekinci, Y., & Uysal, M. (2006). Destination image and destination personality: An application of branding theories to tourism places, *Journal of Business Research*, (59), 638-642.
- Kavrul, C. (2006). *Adramytteion-Ören antik kenti 2005 yılı arkeojeofizik çalışmaları*. Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel Araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. Ankara Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öden, Z. G. (1999). *Karası Beyliği*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ören-Adramytteion Derneği. (2024, 27 Temmuz). Adramytteion Antik Kenti ve çevresi. 27 Temmuz 2024 tarihinde Ören-Adramytteion: <http://orenadramytteion.org/adramytteion-antik-kenti/> adresinden alındı.
- Özan, M. B., Polat, H., Gündüzalp, S., & Yaraş, Z. (2015). Eğitim kurumlarında SWOT analizi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 2(1), 1-28.
- Özgen, H. M. (2014). *Adramytteion (Ören) 2012 kazı ve onarım çalışmaları, 35. kazı sonuçları toplantısı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı/Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Özgen, H. M. (2021). Adramytteion (Ören). 27 Temmuz 2024 tarihinde Aktüel Arkeoloji: https://aktuelarkeoloji.com.tr/kategori/arkeoloji/adramytteion-oren#google_vignette/ adresinden alındı.
- Sarı-Çallı, D. (2015). Turizm yazınında teorik çerçevede yaşanan tartışmalar ve turizmoloji üzerine nitel bir değerlendirme. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 135-142.
- Sarıhan, A. (2020). Adramytteion Antik Kenti. 27 Temmuz 2024 tarihinde Türkiye Turizm Ansiklopedisi: <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/adramytteion-antik-kenti/> adresinden alındı.
- Sentrum. (2024, 26 Temmuz). Turizmde destinasyon nedir? Yeşil destinasyon nedir? 26 Temmuz 2024 tarihinde Sentrum: <https://www.sentrum.com.tr/kose-yazilari-ve-blog/blog/turizmde-destinasyon-nedir-yesil-destinasyon-nedir/> adresinden alındı.

- Temiz, M., Sağlık, A., Sağlık, E., & Kelkit, A. (2019). Kent turizminin marka kent oluşumundaki etkisi: Çanakkale kent turizminin SWOT analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel sayı, 257-273.
- Ulusoy Yıldırım, H., Kılıç, S. N. & Avcıkurt, C. (2020). Antandros Antik Kenti'nin kültür turizmine kazandırılması: Nitel bir araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1689-1706.
- Umar, B. (1993). *Türkiye'deki tarihsel adlar*. İnkılap Kitabevi.
- UNWTO (2024, 26 Temmuz). Cultural tourism. 26 Temmuz 2024 tarihinde UNWTO: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms/> adresinden alındı.
- Vikipedi. (2024, 25 Temmuz). Adramitteion. 25 Temmuz 2024 tarihinde Vikipedi: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Adramitteion/> adresinden alındı.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım-Saçılık, M., & Toptaş, A. (2017). Kültür turizmi ve etkileri konusunda turizm öğrencilerinin algılarının belirlenmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 4(2), 107-119.